

Jak rozumieć zawartość

RAPORTU INDYWIDUALNEGO

GOSPODARSTWA ROLNEGO

wersja 2013

Opracowanie:
mgr inż. Adam Smolik

Warszawa, 2014

Spis treści

WSTĘP	3
RAPORT INDYWIDUALNY - wersja skrócona	4
Wprowadzenie do Raportu Indywidualnego – wersji skróconej	4
Tabele Raportu Indywidualnego – wersja skrócona:	6
sI. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	6
sII. Przepływy	6
sIII. Dotacje do działalności operacyjnej (otrzymane).....	7
sIV. Koszty	8
sV. Bilans finansowy	9
sVI. Ziemia: struktura własnościowa	10
sVII. Ziemia: struktura rodzajowa	10
sVIII. Praca.....	11
sIX. Produkcja roślinna.....	11
sX. Produkcja zwierzęca	12
sXI. Produkcja pozostała	12
RAPORT INDYWIDUALNY - wersja pełna	13
Tabele Raportu Indywidualnego – wersja pełna:.....	14
I. Struktura własnościowa użytkowanej ziemi	14
II. Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi.....	14
III.a. Zasoby pracy.....	15
III.b. Nakłady pracy	15
IV. Pogłowie podstawowych gatunków zwierząt.....	17
V. Powierzchnia zbiorów w plonie głównym na użytkach rolnych oraz zbiory i plony.....	18
VI. Wydajności jednostkowe zwierząt	18
VII. Sprawozdanie z przepływu pieniędzy	19
VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych	21
IX. Rachunek wyników gospodarstwa rolnego	22
X. Wartość i struktura produkcji.....	22
XI. Dotacje.....	25
XII. Podatek VAT.....	27
XIII. Wartość i struktura kosztów produkcji	28
XIV. Bilans	30
XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą.....	33
XVI. Saldo rachunku prywatnego	33
XVII. Rachunek kapitału własnego.....	34
XVIII. Analiza wskaźnikowa	36

WSTĘP

Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego jest wytwarzany dla każdego gospodarstwa rolnego przekazującego dane do Polskiego FADN. Dotyczy wyłącznie gospodarstwa rolnego. Podstawę jego wytworzenia stanowią dane rachunkowe z określonego roku obrachunkowego nie wykazujące błędów w procedurze programowego sprawdzenia jakości danych.

Na podstawie raportu można prześledzić całość działalności gospodarstwa rolnego począwszy od zasobów środków produkcji jakimi dysponuje, poprzez poniesione w procesie produkcyjnym nakłady, aż do uzyskanych wyników tak w wymiarze ilościowym jak i wartościowym.

RAPORT INDYWIDUALNY - wersja skrócona

Wprowadzenie do Raportu Indywidualnego – wersji skróconej

Począwszy od roku obrachunkowego 2012 Raport Indywidualny obok wersji pełnej ma również wersję uproszczoną. Celem zmian jest zwiększenie przejrzystości i zrozumienia informacji zawartych w Raporcie. Zmienne użyte w skróconym Raporcie Indywidualnym w zdecydowanej większości są identyczne ze zmiennymi używanymi w pełnym Raporcie Indywidualnym.

Istnieje możliwość wyboru prezentowanej wersji: raport skrócony lub raport pełny (tzn. wg formatu obowiązującego przed rokiem obrachunkowym 2012). W celu dokonania wyboru w momencie otwarcia pliku z Raportem Indywidualnym należy włączyć makra.

Zasady obowiązujące w Raporcie Indywidualnym – wersja skrócona:

1. Dane są prezentowane według zasady „od ogółu do szczegółu”.

Oznacza to, że górnej części tabeli zamieszczone są informacje zbiorcze – są to sumy wierszy znajdujących się poniżej. W ten sposób osoba korzystająca z Raportu może w pierwszym momencie skupić się na wartościach zsumowanych, a jeżeli jest zainteresowana informacją o częściach składowych danej sumy może je łatwo prześledzić w dalszych wierszach tabeli.

2. Informacje na temat dochodu oraz przepływu środków pieniężnych znajdują się początku Raportu, na pierwszej stronie. Jest to zgodne z zasadą nr 1, opisaną powyżej, jak również z przyjętym założeniem, że są to informacje najbardziej istotne z punktu widzenia rolnika, gdyż stanowią podsumowanie wyników ekonomicznych osiągniętych przez dane gospodarstwo.

3. Wskaźniki prezentowane są pod tabelą, której dotyczą. Na przykład wskaźnik kosztu wytworzenia 1 zł wartości produkcji umieszczony jest bezpośrednio pod tab. sIV KOSZTY. Brak jest odrębnej tabeli ze wskaźnikami. Ma to na celu umożliwienie użytkownikowi Raportu łatwiejszego odniesienia wartości danego wskaźnika do jego części składowych.

4. W większości tabel **zredukowano liczbę prezentowanych wierszy do trzech lub pięciu o najwyższych wartościach**. Reszta wierszy jest zsumowana w wierszu „Pozostałe...”. W ten sposób uniknięto prezentowania wszystkich zmiennych i użytkownik może skupić uwagę na kluczowych wartościach, dodatkowo uszeregowanych od wartości najwyższej do najniższej.

Raport Indywidualny, w wersji skróconej, na rok obrachunkowy 2013, składa się z 11 tabel:

- sI. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego
- sII. Przepływy
- sIII. Dotacje do działalności operacyjnej (otrzymane)
- sIV. Koszty
- sV. Bilans finansowy
- sVI. Ziemia: struktura własnościowa
- sVII. Ziemia: struktura rodzajowa
- sVIII. Praca
- sIX. Produkcja roślinna
- sX. Produkcja zwierzęca
- sXI. Produkcja pozostała

Ponieważ zmienne użyte w skróconym Raporcie Indywidualnym w zdecydowanej większości są identyczne ze zmiennymi używanymi w pełnym Raporcie Indywidualnym w opisie tabel wersji skróconej zamieszczonym poniżej pominięto definicje poszczególnych zmiennych, gdyż te znajdują się w części publikacji dotyczącej pełnej wersji Raportu.

Autorzy wersji skróconej Raportu wyrażają nadzieję, że dzięki wprowadzonym zmianom analiza danych zamieszczonych w Raporcie Indywidualnym będzie łatwiejsza. Zachęcamy użytkowników do zgłaszania uwag, propozycji usprawnień, które pozwolą na jak najlepsze wykorzystanie Raportu w codziennej pracy rolników i doradców. Uwagi prosimy kierować na adres email metrach@fadn.pl.

Tabele Raportu Indywidualnego – wersja skrócona:

sI. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Tabela stanowi podsumowanie wyników ekonomicznych danego gospodarstwa.

Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego w zł	57 435
---	--------

W tabeli prezentowany jest dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego, który stanowi opłatę za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (pracy, ziemi, kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłatę za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Szczegółowy rachunek obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego można prześledzić w pełnej wersji Raportu Indywidualnego, tabela IX. „Rachunek wyników gospodarstwa rolnego”.

sII. Przepływy

Tabela zawiera obraz przepływów pieniężnych dokonanych w gospodarstwie rolnym w podziale na poszczególne obszary działalności: działalność operacyjną, działalność inwestycyjną oraz działalność finansową, a także okresy czasowe: kwartały i sumę w danym roku.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwartał				Razem w roku
		I	II	III	IV	
		[zł]				
1	Skumulowane saldo przepływów z gosp. rolnego	-91 139	-126 067	-113 162	-103 468	
2	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (2=3+18+21)	-91 139	-34 928	12 905	9 694	-103 468
3	Saldo przepływów z działalności operacyjnej /dochód pieniężny/ (3=4-11)	30 861	5 697	13 710	10 499	60 767
4	Wpłaty z działalności operacyjnej (4=5+...+10)	37 901	11 799	17 455	15 686	82 841
5	produkty roślinne	16 500	0	11 000	15 686	43 186
6	dotacje	21 401	0	0	0	21 401
10	pozostałe razem	0	0	0	0	0
11	Wyплаты z działalności operacyjnej (11=12+...+17)	7 040	6 102	3 745	5 187	22 074
12	nośniki energii (opał, paliwo, itp.)	5 523	425	850	850	7 648
13	nawozy	0	903	1 250	3 600	5 753
17	pozostałe razem	741	1 690	1 197	737	4 365
18	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej (18=19-20)	-152 000	-40 000	0	0	-192 000
19	Wpłaty z działalności inwestycyjnej	20 000	0	0	0	20 000
20	Wyплаты z działalności inwestycyjnej	172 000	40 000	0	0	212 000
21	Saldo przepływów z działalności finansowej (21=22-23)	30 000	-625	-805	-805	27 765
22	Wpłaty z działalności finansowej	30 000	0	0	0	30 000
23	Wyплаты z działalności finansowej	0	625	805	805	2 235
	* wartość brutto (z VAT).					
sl.a.	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) w zł					-93 468
sl.b.	Wpłaty operacyjne (bez dotacji) w zł na 1 zł wypłat operacyjnych					2,78

Z uwagi na to, że działalność operacyjna stanowi istotę funkcjonowania gospodarstwa rolnego część tabeli jej dotycząca jest najbardziej rozbudowana. Zarówno po stronie wpłat jak i wypłat operacyjnych prezentowane jest pięć pozycji o najwyższych wartościach, uszeregowanych od najwyższej do najniższej (według wartości sumy z kolumny „Razem w roku”). Wartość pozostałych wpłat i wypłat zsumowana jest w wierszach „pozostałe razem”. Informacje na temat pozostałych działalności (inwestycyjna, finansowa) ograniczone są do sumy wpłat i wypłat oraz salda.

Pod tabelą zamieszczono następujące wskaźniki:

- ➔ przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) – wartość dodatnia oznacza, że część ze środków pieniężnych wypracowanych przez gospodarstwo rolne została przekazana na potrzeby rodziny rolnika natomiast wartość ujemna informuje, że część wydatków gospodarstwa rolnego została sfinansowana przez środki pochodzące od rodziny rolnika,
- ➔ wpłaty operacyjne (bez dotacji) w zł na 1 zł wypłat operacyjnych.

sIII. Dotacje do działalności operacyjnej (otrzymane)

Tabela zawiera informacje na temat otrzymanych dotacji do działalności operacyjnej. Dotacje otrzymane to takie dotacje, dla których nastąpiła wpłata środków pieniężnych na konto gospodarstwa.

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Dotacje do dział. operacyjnej (1=2+...+7)	21 401	100
2	JPO	12 518	58
3	UPO	2 145	10
4	ONW	0	0
5	Płatności rolnośrodowiskowe	0	0
6	Dotacje do kosztów	1 368	6
7	Pozostałe dotacje	5 370	25
sIII.a.	Udział dotacji operac. w dochodzie pieniężnym w %		35
sIII.b.	Dotacje otrzymane do inwestycji w zł	0	

W tabeli wydzielono Jednolitą Płatność Obszarową (kody z grupy 21-* w Wykazie Kodów), Uzupełniające Płatności Obszarowe (kody z grupy 22-*), płatności do

obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW, kody z grupy 25-*), płatności rolnośrodowiskowe (kody z grupy 23-*), dotacje do kosztów (kody z grupy 27-*, m. in. zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego) oraz pozostałe dotacje operacyjne (kody z grupy 26-* oraz 29-*). Dotacje do inwestycji (kody z grupy 28-1*) znajdują się w wydzielonej części tabeli – sIII.b. Jest to suma wartości dotacji do inwestycji otrzymana przez gospodarstwo w ciągu roku obrachunkowego. Dodatkowym wskaźnikiem zamieszczonym pod tabelą jest „Udział dotacji operacyjnych w dochodzie pieniężnym”, który określa jaką część nadwyżki wpłat nad wypłatami operacyjnymi (dochód pieniężny) stanowią dotacje operacyjne.

sIV. Koszty

W tabeli zamieszczono zestawienie kosztów poniesionych na działalność operacyjną.

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Koszty	47 082	100
2	Amortyzacja razem	17 539	37
3	Pasze	9 590	20
4	Nawozy	5 494	12
5	Paliwo napędowe	3 802	8
6	Energia elektryczna	2 415	5
7	Pozostałe koszty	8 242	18
sIV.a.	Koszt w zł wytworzenia 1 zł produkcji	0,53	

Zestawienie obejmuje sumę kosztów ogółem (L.p. 1), pięć najważniejszych pod względem wartościowym pozycji kosztów (L.p. 2 - 6) oraz pozostałe koszty, nie uwzględnione w wierszach 2-6, zsumowane w pozycji „Pozostałe koszty” (L.p. 7). Wskaźnik pod tabelą (sIV.a.) określa wartość kosztu poniesionego na wytworzenie 1 zł produkcji.

sV. Bilans finansowy

Tabela zawiera informacje na temat majątku gospodarstwa (aktywa) oraz źródeł jego finansowania (pasywa).

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość na koniec roku	Struktura	SK/SP
		[zł]	[%]	
1	AKTYWA OGÓŁEM (1=2+7)	622 876	100	126
2	Aktywa trwale (2=3+...+6)	534 595	86	127
3	Ziemia	200 702	32	122
4	Budynki i budowle	136 388	22	97
5	Środki trwale w budowie	101 300	16	253
6	Pozostałe aktywa trwale	96 205	15	127
7	Aktywa obrotowe (7=8+...+11)	88 281	14	118
8	Potencjalnie towarowe w magazynie	83 437	13	136
9	Zwierzęta - stado obrotowe	3 608	1	150
10	Produkcja roślinna w toku cyklu długiego	300	0	-
11	Pozostałe aktywa obrotowe	936	0	9
12	PASYWA OGÓŁEM	622 876	100	-
	w tym:			
13	Kapitał własny	591 236	95	120
14	Zobowiązania długoterminowe	29 280	5	4 685
15	Zobowiązania krótkoterminowe	2 360	0	72
sV.a.	Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem w zł			5

Wartość aktywów i pasywów odnosi się do stanu na koniec danego roku obrachunkowego. Istnieje jednak możliwość prześledzenia w jakim stopniu dana wartość zmieniła się w ciągu roku. Umożliwia to kolumna „SK/SP”, gdzie procentowo określono, o ile zmieniła się wartość danego składnika aktywów bądź pasywów między końcem a początkiem roku obrachunkowego. W części tabeli dotyczącej aktywów, zarówno w przypadku aktywów trwałych jak i obrotowych prezentowane są trzy składniki aktywów o najwyższej wartości. Suma pozostałych aktywów znajduje się odpowiednio pod pozycjami: „Pozostałe aktywa trwale” oraz „Pozostałe aktywa obrotowe”.

Wskaźnik pod tabela (sV.a) obrazuje jaka część aktywów ogółem jest finansowana zobowiązaniami.

sVI. Ziemia: struktura własnościowa

Tabela przedstawia sumę powierzchni gospodarstwa oraz jaką część użytkowanej ziemi stanowi dzierżawa. Dodatkową informacją jest wartość czynszu przypadająca na 1 ha ziemi dzierżawionej (wskaźnik sVI.a.).

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha]	[%]
1	OGÓŁEM	17,35	100
2	w tym:		
	Dzierżawa	10,51	61
sVI.a.	Czynsz dzierżawny w zł za 1 ha		2 102

sVII. Ziemia: struktura rodzajowa

W tabeli znajdują się informacje na temat najważniejszych rodzajów gruntów pod względem sposobu użytkowania: grunty orne, sady, trwałe użytki zielone (TUZ). Pozostała powierzchnia gospodarstwa jest zsumowana w wierszu L.p. 5 „Pozostałe grunty”.

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha]	[%]
1	OGÓŁEM (1=2+...+5)	17,35	100
2	Grunty orne	16,07	93
3	Sady	0,50	3
4	TUZ	0,53	3
5	Pozostałe grunty	0,25	1

sVIII. Praca

Tabela zawiera krótkie zestawienie liczby godzin pracy (własnej i najemnej) poświęconej na działalność operacyjną gospodarstwa rolnego. Pod tabelą został zamieszczony wskaźnik „Stawka w zł za 1 godz. pracy najemnej”.

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość	Struktura
		[godz]	[%]
1	Liczba godzin pracy ogółem (własnej i najemnej)	4 762	100
2	w tym:		
	Praca najemna	0	0
sVIII.a.	Stawka w zł za 1 godz pracy najemnej		-

sIX. Produkcja roślinna

W tabeli zebrane są informacje na temat produkcji roślinnej tak w wymiarze wartościowym (wartość i cena sprzedaży, wartość produkcji, w tym wartość różnicy zapasów i wartość zużycia wewnętrznego) jak i ilościowym (powierzchnia upraw, zbiór i plon produktu głównego).

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Produkt główny		Sprzedaż [zł]	Cena sprzedaży [zł/dt]	Produkcja [zł]	w tym:	
			zbiory	plony				różnica zapasów	zużycie wewn.
			[dt]	[dt/ha]				[zł]	[zł]
1	Ogółem (1=2+...+8)	17,10			40 361		73 417	21 068	10 172
2	<i>Pszenica zwyczajna jara na ziarno</i>				15 421	51,4	653	-14 768	0
3	<i>Buraki cukrowe na korzeń</i>	1,90	931,0	490,0	14 660	15,7	14 660	0	0
4	<i>Pszenica zwyczajna ozima na ziarno</i>	5,00	225,0	45,0	10 280	51,4	14 982	3 654	1 048
5	-								
6	-								
7	<i>Trwałe użytki zielone</i>	0,53	132,5	250,0	0		0		0
8	Pozostałe uprawy	9,67			0		43 121	32 182	9 124

Tabela zawiera dane na temat produkcji ogółem (L.p. 1) pięciu produktów o najwyższej wartości sprzedaży (L.p. 2 - 6). Wydzielono także wiersz odnośnie trwałych użytków zielonych (L.p. 7), natomiast informacje na temat pozostałych produktów roślinnych zsumowane są w wierszu „Pozostałe uprawy” (L.p. 8).

UWAGA:

W tabeli prezentowane są dane dotyczące wszystkich upraw, także plonów wtórych oraz poplonów, stąd powierzchnia zaprezentowana w wierszu „Ogółem” (L.p. 1) może być różna od sumy powierzchni gruntów ornych, sadów i TUZ wykazanej w tabeli sVII. „Ziemia: struktura rodzajowa”.

sX. Produkcja zwierzęca

Tabela odnośnie produkcji zwierzęcej zbudowana jest analogicznie do tabeli dotyczącej produkcji roślinnej. Obejmuje dane wartościowe (wartość i cena sprzedaży, wartość produkcji, w tym wartość różnicy stanów między końcem, a początkiem roku) oraz dane ilościowe (stany zwierząt na początek i koniec roku, wydajności¹).

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na:		Wydajność		Sprzedaż	Cena sprzedaży	Produkcja	w tym: różnica stanów
		początek roku	koniec roku						
		[szt]	[szt]	Jm	Ilość	[zł]	[zł/Jm]	[zł]	[zł]
1	Ogółem (1=2+...+7)					17 060		15 323	1 208
2	Tuczniki o wadze 50 kg i więcej	0	0			17 060	4,3	14 060	0
3	-								
4	-								
5	-								
6	-								
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce					0		1 264	1 208
sX.a. Wydatki poniesione na zakup zwierząt w zł									0

W wierszu L.p. 1 „Ogółem” zaprezentowane są informacje na temat sumy wartości sprzedaży i produkcji dla zwierząt i produktów zwierzęcych. W kolejnych wierszach (L.p. 2 - 6) znajdują się dane dotyczące zwierząt i produktów zwierzęcych o najwyższej wartości sprzedaży, natomiast w wierszu (L.p. 7) zsumowano wartości sprzedaży i produkcji dla pozostałych, nie wymienionych wcześniej w wierszach L.p. 2 - 6, zwierząt i produktów zwierzęcych.

Dodatkową zamieszczono pod tabelą wartość wydatków poniesionych na zakup zwierząt. Jest to istotna informacja gdyż jest ona uwzględniana w wartości produkcji.

sXI. Produkcja pozostała

W tabeli zaprezentowano sumę wartości produkcji pozostałej w której skład wchodzi: produkcja leśna, produkcja nierolnicza, usługi świadczone własnym sprzętem na zewnątrz gospodarstwa rolnego, usługi agroturystyczne, usługi własne na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego, czynsze dzierżawne, odszkodowania produkcyjne – wspólne, pozostałe przychody z działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, czyli wartości zawarte w pełnej wersji Raportu Indywidualnego w tab. X. „Wartość i struktura produkcji”, L.p. 10 – 17.

Produkcja pozostała w zł	0
--------------------------	---

¹ Spośród wydajności z tabeli VI „Wydajności jednostkowe zwierząt” pełnej wersji Raportu

RAPORT INDYWIDUALNY - wersja pełna

Raport Indywidualny, w wersji pełnej, na rok obrachunkowy 2013, składa się z 18 tabel (Tabela III składa się z dwóch części: a i b):

- I. Struktura własnościowa użytkowanej ziemi
- II. Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi
- IIIa. Zasoby pracy
- IIIb. Nakłady pracy
- IV. Pogłowie podstawowych gatunków zwierząt
- V. Powierzchnia zbiorów w plonie głównym na użytkach rolnych oraz zbiory i plony
- VI. Wydajności jednostkowe zwierząt
- VII. Sprawozdanie z przepływu pieniędzy
- VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych
- IX. Rachunek wyników gospodarstwa rolnego
- X. Wartość i struktura produkcji
- XI. Dotacje
- XII. Podatek VAT
- XIII. Wartość i struktura kosztów produkcji
- XIV. Bilans
- XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą
- XVI. Saldo rachunku prywatnego
- XVII. Rachunek kapitału własnego
- XVIII. Analiza wskaźnikowa

W Raporcie Indywidualnym, wersji pełnej 2013, nie dokonano żadnych zmian w porównaniu z wersją obowiązującą w roku 2012.

Tabele Raportu Indywidualnego – wersja pełna:

I. Struktura własnościowa użytkowanej ziemi

Struktura własnościowa użytkowanej ziemi jest wyrażona w hektarach i w procentach. Tabela obrazuje zasoby ziemi własnej i obcej użytkowane w roku obrachunkowym. Dane pochodzą z Tabeli 2 Książki Obrotów i Zaszłości (KOiZ).

Struktura własnościowa i rodzajowa użytkowanej ziemi

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha - 0,00]	[% - 0,0]

I. Struktura własnościowa użytkowanej ziemi

1	Ziemia własna w użytkowaniu	12,99	95,94
2	Ziemia dzierżawiona na 1 rok i więcej	0,55	4,06
3	Ziemia dzierżawiona na mniej niż 1 rok	0,00	0,00
4	Ziemia użytkowana na podstawie umowy o udział w zbiorach	0,00	0,00
5	Ogółem ziemia w użytkowaniu (5=1+ .. + 4)	13,54	100,00

II. Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi

Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi jest wyrażona w hektarach i w procentach. Tabela obrazuje zasoby ziemi w podziale rodzajowym użytkowane w roku obrachunkowym.

Dane do tej tabeli pochodzą z KOiZ:

- Tabele: 2, 3, 4a, 6, 7, 14 oraz tabele inwestycyjne: 15, 16 (grunty orne);
- Tabela 2 (ugory i odłogi, grunty leśne i pozostałe grunty GR);
- Tabele: 3, 6 i 7 oraz Tabela 14 (plantacje wieloletnie);
- Tabele: 5, 7, 14 (sady, szkółki drzew owocowych, winnice);
- Tabele: 3 i 7 (trwałe użytki zielone).

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha - 0,00]	[% - 0,0]

II. Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi

1	Grunty orne	3,63	26,81	37,73
2	w tym: plantacje wieloletnie	0,00	0,00	0,00
3	ugory i odłogi	0,00	0,00	0,00
4	Sady, szkółki drzew owocowych, winnice	4,92	36,34	51,14
5	Trwałe użytki zielone	1,07	7,90	11,12
6	Razem użytki rolne (6=1+4+5)	9,62	71,05	100,00
7	Grunty leśne	3,68	27,18	X
8	Pozostałe grunty gospodarstwa rolnego	0,24	1,77	
9	Ogółem ziemia w użytkowaniu (9=6+..+8)	13,54	100,00	

III.a. Zasoby pracy

W tabeli znajdują się dane na temat zasobów pracy rodziny rolnika czyli liczby członków rodziny w wieku przedprodukcyjnym (16-17 lat), produkcyjnym (18-59/64 lat) oraz poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) z wyróżnieniem osób pracujących w gospodarstwie rolnym.

III.a. Zasoby pracy

Lp.	Wyszczególnienie	w wieku 16-17 lat	w wieku 18 - 59(k*)/64(m**) lat	w wieku 60(k*)/65(m**) lat i więcej	Razem
1	Liczba członków rodziny ogółem	0,0	2,0	0,0	2,0
2	w tym: pracujących w gospodarstwie	0,0	2,0	0,0	2,0

* kobiety
** mężczyźni

III.b. Nakłady pracy

Tabela zawiera dane o nakładach pracy poniesionych wyłącznie **na działalność operacyjną gospodarstwa rolnego** w danym roku. Są one wyrażone oszacowaną liczbą godzin pracy faktycznie przepracowanych i liczbą osób pełnozatrudnionych. W tabeli rozróżniane są nakłady pracy własnej (rodziny rolnika), nakłady pracy najemnej w podziale na najem: stały i dorywczy oraz nakłady pracy pracujących nieodpłatnie (praca z daru).

III.b. Nakłady pracy

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba godzin faktycznie przeprac.	Liczba osób* pełnozatrudnionych	Szacunkowy koszt** pracy własnej
1	Praca własna ogółem	2 305,00	1,05	26185,85
2	w tym: użytkownika i współmałżonka	2 305,00	1,05	X
3	Praca najemna stała	0,00	0,00	
4	Praca najemna dorywcza	0,00	0,00	
5	Praca z daru	200,00	0,09	
6	Praca ogółem (6=1+3+4+5)	2 505,00	1,14	

* według współczynników przeliczeniowych stosowanych w UE.

** według średniego rocznego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej (obliczenia własne wg danych GUS).

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Liczba osób pełnozatrudnionych** - wyliczana jest na podstawie liczby godzin pracy danej osoby w działalności operacyjnej GR skorygowanej o współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych (zależny od płci, wieku i sprawności fizycznej). Obliczona wartość odnoszona jest następnie do rocznej jednostki pracy tzw. AWU (1 AWU = 2120 godz./rok).

Tabela 1: Współczynniki przeliczeniowe na jednostki osób pełnosprawnych

Kategoria	Przelicznik
Młodociani poniżej 16 lat, mężczyźni	0
Młodociani poniżej 16 lat, kobiety	0
Młodociani 16-17 lat, mężczyźni	0,5
Młodociani 16-17 lat, kobiety	0,5
Kobiety 18-60 lat	1
Mężczyźni 18-65 lat	1
Mężczyźni powyżej 65 lat	0,4
Kobiety powyżej 60 lat	0,4

Źródło: Zięta W., *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa Rolniczego*, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA), Warszawa 1998

UWAGA:

Jeżeli dla danej osoby wyliczona liczba osób pełnozatrudnionych jest większa od jedności to i tak dana osoba stanowi jedną osobę pełnozatrudnioną.

Przykład 1:

Mężczyzna w wieku 32 lat, współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych równy 1, sprawność fizyczna 90%, czas pracy w roku 2800 godz.

Sposób obliczenia:

$$2800 * 1 * 90\% = 2520$$

$$2520 / 2120 = 1,19 \rightarrow 1 \text{ osoba pełnozatrudniona} = 1 \text{ AWU}$$

Przykład 2:

Kobieta w wieku 17 lat, współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych równy 0,5, sprawność fizyczna 100%, czas pracy w roku 2000 godz.

Sposób obliczenia:

$$2000 * 0,5 * 100\% = 1000$$

$$1000 / 2120 = 0,47 \rightarrow 0,47 \text{ osoby pełnozatrudnionej} = 0,47 \text{ AWU}$$

- **Szacunkowy koszt pracy własnej** - jest to iloczyn nakładów pracy własnej wyrażonych w osobach pełnozatrudnionych oraz średniego wynagrodzenia netto w roku w gospodarce narodowej.

IV. Pogłowie podstawowych gatunków zwierząt

Tabela informuje o stanach zwierząt (własnych i obcych) na początek i na koniec roku obrachunkowego w sztukach fizycznych oraz o stanie średniorocznym (w sztukach fizycznych i przeliczeniowych).

IV. Pogłowie podstawowych gatunków zwierząt

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na		Stan średnioroczny*	
		początek roku	koniec roku	sztuk	
				fizycznych	przeliczeniowych**
		[szt. fiz.]			
1	Bydło ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
2	w tym: krowy mleczne	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Trzoda chlewna ogółem	113,00	123,00	142,77	34,88
4	w tym: maciory	10,00	8,00	9,62	4,81
5	Owce ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Kozy ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Drób ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
8	w tym: kury nioski	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Konie ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
10	w tym: konie robocze	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Razem zwierzęta w sztukach przeliczeniowych na gospodarstwo (11=1+3+5+6+7+9)				34,88
12	Obsada zwierząt w sztukach przeliczeniowych na 100 ha użytków rolnych				100,04

* stan średnioroczny jest obliczany dla zwierząt własnych i obcych łącznie

** według współczynników przeliczeniowych stosowanych w UE.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Stan średnioroczny wyrażony w sztukach fizycznych** dla danej grupy zwierząt - jest sumą stanu na początek roku i stanów na koniec każdego miesiąca roku obrachunkowego, podzieloną przez 13;
- **Stan średnioroczny wyrażony w sztukach przeliczeniowych** zwierząt obliczany jest według współczynników przeliczeniowych stosowanych w UE, np. współczynnik przeliczeniowy dla krów mlecznych wynosi 1, a dla macior 0,5. Stan średnioroczny w sztukach przeliczeniowych obliczany jest tylko i wyłącznie dla tych zwierząt znajdujących się w gospodarstwie, dla których istnieją odpowiednie przeliczniki.

V. Powierzchnia zbiorów w plonie głównym na użytkach rolnych oraz zbiory i plony

Tabela informuje o strukturze powierzchni zbiorów w danym roku wyrażonej w hektarach i w procentach oraz o szacunkowych zbiorach i plonach. Dane do tej tabeli pochodzą z Tabel: 3, 5, 6, 7 KOiZ.

V. Powierzchnia zbiorów w plonie głównym na użytkach rolnych oraz zbiory i plony

Lp.	Wyszczególnienie	Struktura powierzchni zbiorów		Produkt główny	
		[ha]	[%]	zbiory [dt]	plony [dt/ha]
1	Porzeczki czarne	3,77	44,83	156,33	41,47
2	Porzeczki czerwone	1,15	13,67	25,80	22,43
3	Pszenica zwyczajna ozima na ziarno	1,14	13,56	40,00	35,09
4	Rośliny pastewne objętościowe z łąk - zielonka	1,07	12,72	190,00	177,57
5	Mieszanki zbożowe jare na ziarno	0,66	7,85	25,00	37,88
6	Ziemniaki jadalne	0,31	3,69	70,00	225,81
7	Owies na ziarno	0,31	3,69	10,00	32,26
20		0,00	0,00	0,00	0,00
21	Razem powierzchnia zbiorów na UR (21=1+...+20)	8,41	100,00		
22	w tym: główna powierzchnia paszowa	1,07	12,72		

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Główna powierzchnia paszowa** jest to powierzchnia wykazana w tabeli 3 i tabeli 7 KOiZ pod uprawami z grupy kodów „61-5*” – rośliny pastewne objętościowe z gruntów ornych i „61-6*” – rośliny pastewne objętościowe z użytków zielonych.

VI. Wydajności jednostkowe zwierząt

Tabela informuje o wydajnościach zwierząt w danym roku obrachunkowym. Wydajności jednostkowe wylicza się dzieląc określony wolumen produkcji przez liczbę zwierząt (będących własnością gospodarstwa), którym odpowiada ta produkcja. Liczba zwierząt wyrażona jest w sztukach fizycznych stanu średniorocznego.

UWAGA:

W przypadku gdy stan średnioroczny jest mniejszy od 1 wydajność jednostkowa nie jest obliczana.

VI. Wydajności jednostkowe zwierząt*

Lp.	Wyszczególnienie	J.m.	Wydajność
1	Ilość mleka w roku od 1 krowy mlecznej	l	0,00
2	Ilość mleka w roku od 1 matki owczej	l	0,00
3	Ilość mleka w roku od 1 matki koziej	l	0,00
4	Ilość urodzonych cieląt w roku od 1 krowy	szt.	0,00
5	Ilość urodzonych prosiąt w roku od 1 maciory	szt.	25,69
6	Ilość urodzonych jagniąt w roku od 1 matki owczej	szt.	0,00
7	Ilość urodzonych kozłąt w roku od 1 matki koziej	szt.	0,00
8	Ilość wełny w roku od 1 owcy dorosłej	kg	0,00
9	Ilość jaj w roku od 1 kury nioski	szt.	0,00
10	Ilość miodu w roku z jednego ula	kg	0,00

*w naliczeniach zastosowano liczbę zwierząt wyrażoną w sztukach fizycznych stanu średniorocznego.

VII. Sprawozdanie z przepływu pieniędzy

Tabela obrazuje strukturę otrzymanych i przekazanych środków pieniężnych, w ramach działalności gospodarstwa rolnego w okresie obrachunkowym, w podziale na trzy rodzaje działalności i w układzie kwartalnym. Zestawienie to zawiera dane o kwotach, realizowanych w poszczególnych rodzajach działalności: wpłat, wypłat i ich sald. Wartości w tabeli VII. są **wartościami brutto (z VAT)**.

VII. Sprawozdanie z przepływu pieniędzy

Lp.	Wyszczególnienie	Kwartał				Razem w roku
		I	II	III	IV	
[zł]						
Działalność operacyjna						
A	Wpłaty (A=A.1+...+A.9)	3 140	6 782	42 384	1 890	54 196
1	produkty roślinne	1 800	250	41 044	550	43 644
8	dotacje	0	5 192	0	0	5 192
9	pozostałe razem	1 340	1 340	1 340	1 340	5 360
B	Wyплаты (B=B.1+...+B.13)	7 329	3 942	4 927	5 130	21 328
1	materiał siewny	0	0	0	0	0
2	nawozy	1 686	686	1 436	2 140	5 948
3	środki ochrony roślin	2 713	1 264	1 629	0	5 606
7	nośniki energii (opał, paliwo, itp.)	2 151	988	1 166	1 900	6 205
8	ubezpieczenia	96	416	0	194	706
9	podatki	378	287	287	286	1 238
13	pozostałe razem	305	301	409	610	1 625
C	Saldo przepływów z działalności operacyjnej (C = A - B)	-4 189	2 840	37 457	-3 240	32 868
Działalność inwestycyjna						
D	Wpłaty (D=D.1+...+D.5)	23 852	0	0	0	23 852
1	ziemia	0	0	0	0	0
5	pozostałe razem	23 852	0	0	0	23 852
E	Wyплаты (E=E.1+...+E.5)	0	300	600	1 300	2 200
1	ziemia	0	0	0	0	0
5	pozostałe razem	0	300	600	1 300	2 200
F	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej (F = D - E)	23 852	-300	-600	-1 300	21 652
Działalność finansowa						
G	Wpłaty (G=G.1+G.2)	0	0	0	0	0
1	kredyty i pożyczki długoterminowe	0	0	0	0	0
2	kredyty i pożyczki krótkoterminowe	0	0	0	0	0
H	Wyплаты (H=H.1+...+H.3)	0	0	0	0	0
1	kredyty i pożyczki długoterminowe	0	0	0	0	0
I	Saldo przepływów z działalności finansowej (I = G - H)	0	0	0	0	0
Razem z działalności gospodarstwa rolnego						
J	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (J = C + F + I)	19 663	2 540	36 857	-4 540	54 520
K	Skumulowane saldo przepływów z gospodarstwa rolnego*	19 663	22 203	59 060	54 520	

* narastająco w kwartałach.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Dotacji do inwestycji** (kody z grupy 28-1*) – wpłaty z tego tytułu rejestrowane są pod pozycją „Działalność inwestycyjna/Wpłaty/pozostałe razem” (wiersz D5).
- **Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym** (kod 81-80-00) – zaszłości z tego tytułu rejestrowane są odpowiednio:
  - wpłaty – „Działalność operacyjna/Wpłaty/pozostałe razem” (wiersz A9),

→ wypłaty – „Działalność operacyjna/Wypłaty/podatki” (wiersz B9)

UWAGI DODATKOWE:

- W Raporcie Indywidualnym nie są uwzględniane wypłaty:
  - na cele prywatne rodziny rolnika (m. in. kody 95-1* „Składka na ubezpieczenie społeczne” oraz 95-20-00 „Składka na ubezpieczenie zdrowotne rolników”)
  - związane z podatkiem od działów specjalnych (kod 81-30-00)

VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych

W tabeli wyróżnione jest pięć kluczowych, towarowych produktów rolniczych gospodarstwa oraz ich charakterystyka: rodzaj, ilość, wartość i cena. Wartość pozostałych produktów roślinnych i zwierzęcych zamieszczona jest odpowiednio w wierszach Lp. 6 i Lp. 7.

VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Ilość	Wartość		Średnia cena sprzedaży netto
				[zł]	[%]	[zł]
1	Mleko krowie	100 kg	5 613,27	574 084	87,55	102,27
2	Wybrakowane krowy mleczne	kg	13 264,00	35 986	5,49	2,71
3	Pozostałe cielęta poniżej 6 mies.	kg	2 626,00	23 631	3,60	9,00
4	Jałówki od 1 do 2 lat	kg	1 798,00	7 330	1,12	4,08
5	Jałówki do hodowli 2-letnie i starsze	szt	4,00	7 156	1,09	1 789,00
6	Pozostałe produkty roślinne	X	X	2 718	0,41	X
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce			4 794	0,73	
8	Razem produkty rolnicze (8=1+...+7)			655 700	100,00	

* w liczbach porządkowych 1 - 5 wykaz produktów rolniczych wg malejącej wartości sprzedaży netto.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Lp. 7 „Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce”** obejmuje zwierzęta i produkty zwierzęce, których wartość sprzedaży była niższa niż produktów wymienionych w wierszach Lp. 1 – Lp. 5;
- **Średnia cena sprzedaży netto** podana jest tylko dla tych produktów dla których wystąpiła jednolita pod względem rodzajowym jednostka miary np. kg, dt, t. Pozycja ta pozostaje niewypełniona jeśli dla danego kodu oprócz wymienionych wcześniej jednostek wagowych zostały użyte inne jednostki miary np. sztuka;

- **Ilość mleka** określa się w jednostce miary równej 100 kg. Do przeliczenia objętości mleka wyrażonej w litrach na jednostkę miary wyrażonej w 100 kg stosuje się następujący współczynnik: 1 litr mleka = 1,031 kg mleka.

IX. Rachunek wyników gospodarstwa rolnego

Tabela przedstawia syntetyczny rachunek wyników działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego w danym roku obrachunkowym. W strukturze rachunku wyników znajduje się 15 pozycji. Sposób naliczania poszczególnych pozycji przedstawiony jest w kolejnych tabelach raportu, np. szczegółowy wykaz rodzajowy kosztów czy wyliczenie wartości produkcji ogółem. Format rachunku wyników jest zgodny z metodologią FADN. W nawiasach podano numer tabeli Raportu Indywidualnego i liczbę porządkową, z której pochodzą dane do obliczeń, np. „Wartość produkcji ogółem (X.18)” – pochodzi z tabeli X. „Wartość i struktura produkcji...”, z wiersza Lp. 18.

IX. Rachunek wyników gospodarstwa rolnego					
Lp.	Wyszczególnienie			Wartość	Wskaźnik relacji do wartości produkcji ogółem
				[zł]	[%]
1	Wartość produkcji ogółem (X.18)			35 369	100,00
2	- Zużycie pośrednie (XIII.29)			28 315	80,06
3	+ Saldo bieżących dopłat i podatków (3=4-5+6)			18 855	53,31
4	[+] dopłaty do działalności operacyjnej (XI.9-XI.8; Przyznane)			19 570	55,33
5	[-] podatki (XIII.34)			281	0,79
6	[+] saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (XII.3)			-434	-1,23
7	= Wartość dodana brutto (7=1-2+3)			25 909	73,25
8	- Amortyzacja (XIII.42)			7 526	21,28
9	= Wartość dodana netto (9=7-8)			18 383	51,97
10	- Koszt czynników zewnętrznych (XIII.46)			0	0,00
11	+ Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami (11=12+13)			0	0,00
12	[+] dopłaty do inwestycji (rata do rozliczenia w roku bieżącym) (XIV.C2; SP)			0	0,00
13	[+] saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (XII.6)			0	0,00
14	+ Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym			0	0,00
15	= Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (15=9-10+11+14)			18 383	51,97

X. Wartość i struktura produkcji

Tabela przedstawia strukturę rodzajową wartości produkcji gospodarstwa rolnego netto (bez VAT), wyrażoną w złotych i w procentach, wytworzoną w roku obrachunkowym w ramach działalności operacyjnej. Część dotycząca produkcji rolniczej obejmuje:

- pięć kluczowych, najważniejszych w danym gospodarstwie produktów rolniczych wraz z ich charakterystyką: rodzajem, wartością i udziałem procentowym (tak w produkcji rolniczej jak i w produkcji ogółem);
- wartość pozostałych produktów roślinnych i zwierzęcych (wiersze Lp. 6 i Lp. 7);
- saldo produkcji roślinnej w toku cyklu długiego (wiersz Lp. 8).

X. Wartość i struktura produkcji (bez należnego podatku VAT)*

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura produkcji	
		[zł]	[%]	
1	Mleko krowie	591938	-	-
2	Jałówki od 1 do 2 lat	44196	-	-
3	Wybrakowane krowy mleczne	34736	-	-
4	Pozostałe cielęta poniżej 6 mies.	30471	-	-
5	Pszenżyto ogółem na ziarno	5772	-	-
6	Pozostałe produkty roślinne	3718	-	-
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce	-69290	-	-
8	Saldo produkcji roślinnej w toku cyklu długiego	0	-	-
9	Razem produkcja rolnicza (9 = 1 +...+ 8)	641541	-	-
10	Produkcja leśna	0	X	-
11	Produkcja nierolnicza	0		-
12	Usługi świadczone własnym sprzętem na zewnątrz gospodarstwa rolnego	1790		-
13	Usługi agroturystyczne	0		-
14	Usługi własne na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego**	0		-
15	Czynsze dzierżawne	0		-
16	Odszkodowania produkcyjne - wspólne	0		-
17	Pozostałe przychody z działalności operacyjnej gosp. rolnego	0		-
18	Ogółem wartość produkcji gosp. rolnego (18 = 9 +...+ 17)	643331		-

* w liczbach porządkowych 1 - 5 wykaz produktów rolniczych wg malejącej wartości produkcji.

** oszacowany koszt pracy koni, ciągników, samochodów ciężarowych i osobowych.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Pięć kluczowych produktów rolniczych (Lp. 1 – 5)** - w wartości produkcji dla upraw posiadających kody zbiorcze (np. pszenżyto ogółem – 61-16) prezentowana jest SUMA WARTOŚCI PRODUKCJI dla wszystkich kodów z danej grupy (w przypadku pszenżyta będą to kody: 61-16-10 pszenżyto jare, 61-16-20 pszenżyto ozime oraz 61-16-90 pszenżyto).

Przykład 3:

W gospodarstwie występuje produkcja pszenżyta ozimego oraz pszenżyta jarego

Przykład 4

Sprzedano część zbiorów pszenżyta ozimego, a część pozostającą na zapasie na koniec roku została omyłkowo oznaczona kodem pszenżyta jarego

W przypadku zaistnienia takich sytuacji w Raporcie Indywidualnym pojawi się **JEDEN** wpis dotyczący wartości produkcji pszenżyta, gdzie zsumowana będzie wartość produkcji pszenżyta ozimego oraz pszenżyta jarego, a w kolumnie „Wyszczególnienie” pojawi się nazwa kodu zbiorczego 61-16 - „Pszenżyto ogółem na ziarno” [Patrz: Lp. 5 w przykładzie tabeli X. umieszczonym powyżej].

- **Kolumna „Struktura produkcji”** w kolumnie mogą wystąpić '-' mimo wypełnionej kolumny „Wartość”. Ma to miejsce w przypadku kiedy w kolumnie „Wartość” w dowolnym wierszu znajdują się wartości ujemne. Celem takiego rozwiązania jest uniknięcie prezentowania ujemnych wartości procentowych.
- **Pozostałe produkty roślinne (Lp. 6)** – w pozycji tej znajduje się suma wartości produkcji wszystkich produktów roślinnych, które nie znalazły się w pierwszych pięciu wierszach Tabeli X., w których prezentowane są produkty o najwyższej wartości produkcji.
- **Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce (Lp. 7)** – w pozycji tej znajduje się suma wartości produkcji wszystkich zwierząt i produktów zwierzęcych, które nie znalazły się w pierwszych pięciu wierszach Tabeli X., w których prezentowane są produkty o najwyższej wartości produkcji.
- **Produkcja leśna (Lp. 10)** – w pozycji tej oprócz wartości produktów surowych i przetworzonych z lasu (kody z grupy 68-*), zawiera się również przyrost naturalny drzewostanu leśnego;
- **Produkcja nierolnicza (Lp. 11)** – jest to wartość produktów pochodzenia nierolniczego (kody z grupy 69-*);
- **Odszkodowania produkcyjne – wspólne (Lp. 16)** – na wartość składają się wpływy z odszkodowań z tytułu ubezpieczeń:
  - budynków (kod 83-10-00);
  - OC z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (kod 83-21-00);
  - mienia ruchomego (kod 83-22-00);
  - komunikacyjnych OC (kod 83-23-00);
  - ogólnoprodukcyjnych (kod 83-25-00);
  - pozostałych (kod 83-29-00).

- **Pozostałe przychody z działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (Lp. 17)** – do tej grupy zaliczane są wpływy z tytułu:
  - pozostałych przychodów (niematerialnych) (kod 89-00-00);
  - otrzymanych kaucji gwarancyjnych, wadium (kody z grupy 33-00-*);
  - otrzymanych odsetek od należności za dostarczone produkty (kod 85-20-00);
  - otrzymanych odsetek od rachunku bankowego i lokat (kod 85-30-00);
  - otrzymanych dywidend od akcji obcych jednostek posiadanych przez gospodarstwo rolne (kod 85-40-00);
  - otrzymanych kar umownych i odsetek karnych (kody z grupy 86-*).

UWAGI DODATKOWE:

- W Raporcie Indywidualnym nie jest wykazywana **wartość produkcji produktów nietowarowych** obliczana jako różnica wartości stanu zapasów. Jeżeli jednak produkt uznawany za nietowarowy stanie się przedmiotem obrotu rynkowego wtedy wartość jego sprzedaży jest włączona do wartości produkcji.

XI. Dotacje

Tabela ta obrazuje strukturę rodzajową dotacji przyznanych oraz otrzymanych w roku obrachunkowym, wyrażonych w złotych.

XI. Dotacje (dopłaty)

Lp.	Wyszczególnienie	Przyznane	Otrzymane
		[zł]	[zł]
1	Płatności w ramach wspieranie gospodarowania na ONW	0	0
2	Płatności rolnośrodowiskowe	0	0
3	Jednolita płatność obszarowa (JPO)	21 977	21 977
4	Dotacje związane z produkcją roku bieżącego (w tym UPO)*	18 547	18 547
5	Dotacje niezwiązane z produkcją roku bieżącego (w tym UPO)	0	0
6	Dotacje do kosztów produkcji	5 062	5 062
7	Pozostałe dotacje**	0	0
8	Dotacje do inwestycji	60 800	60 800
9	Razem dotacje (9 = 1 +...+ 8)	106 386	106 386

* zawiera także dotacje z tytułu wsparcia specjalnego

** dotacje w ramach wsparcia dla producentów mleka, dotacje z tytułu kłesk żywiołowych, dotacje do zalesiania

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Dotacje przyznane** – sformułowanie to oznacza, że rolnik otrzymał decyzję o przyznaniu dotacji (odpowiedni zapis powinien się wtedy pojawić w Księżce Wpływów i Wydatków, w tabeli Wpływy w kolumnie wartość brutto). Przyznanie dotacji nie musi oznaczać wpływu dotacji w formie gotówkowej czy przelewu na konto bankowe. Kwota dotacji wykazanych w Raporcie odnosi się do dotacji przyznanych w danym roku obrachunkowym np. 2013, jest ona pomniejszona o kwotę dotacji do zwrotu (zapisanych po stronie Wydatków w Księżce Wpływów i Wydatków).
- **Dotacje otrzymane** – dotacje, które wpłynęły do gospodarstwa w formie gotówkowej czy przelewu na konto bankowe. Analogicznie jak ma to miejsce w przypadku dotacji przyznanych kwota dotacji otrzymanych jest pomniejszona o kwotę dotacji zwróconych (zapisy w części Wypłaty, w Księżce Wpływów i Wydatków).
- **Dotacje związane z produkcją roku bieżącego (w tym UPO) (Lp. 4)** są to:
  - płatności uzupełniające (UPO) związane z produkcją roku bieżącego (kody 22-1*)
  - dotacje związane z produkcją roku bieżącego (kody 26-1*)
  - wsparcie specjalne (kody 26-3*)
- **Dotacje niezwiązane z produkcją roku bieżącego (w tym UPO) (Lp. 5)** są to:
  - płatności uzupełniające (UPO) niezwiązane z produkcją roku bieżącego (kody 22-2*)
  - dotacje niezwiązane z produkcją roku bieżącego (kody 26-2*)
- **Pozostałe dotacje (Lp. 7)** – są to pozostałe dotacje i wsparcie (kody 29-1*).
- **Dotacje do inwestycji (Lp. 10)** – w wierszu tym wykazywana jest całość dotacji inwestycyjnych przyznanych i otrzymanych w roku bieżącym.

UWAGI DODATKOWE:

- W Raporcie Indywidualnym, **rekompensaty (kody 29-6*)** nie są traktowane jak dotacje, a więc ich wartość nie pojawi się w Tabeli XI.

Dotacje. Wpłaty lub wypłaty z tytułu rekompensat znajdują się w Tabeli VII. „Sprawozdanie z przepływu pieniędzy” odpowiednio w wierszach: „Wpłaty inwestycyjne pozostałe razem” i „Wypłaty inwestycyjne pozostałe razem”. Dodatkowo wartość rekompensaty będzie wykazana w Tabeli XVII. Rachunek kapitału własnego w wierszu „Zyski lub straty na sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych”.

XII. Podatek VAT

Tabela ukazuje szczegółowe dane odnośnie kwot podatku należnego i naliczonego w roku obrachunkowym w podziale na dwie działalności – operacyjną i inwestycyjną. Dodatkowo, jeśli gospodarstwo rozlicza się z podatku VAT na zasadach ogólnych, w wierszu „Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym”, Lp. 7 znajduje się informacja na temat salda wpływów i wydatków z tytułu rozliczenia podatku VAT z Urzędem Skarbowym (kod 81-80-00).

Przykład 5: wypełniona tabela XII dla gospodarstwa rolnika posiadającego status rolnika ryczałtowego.

XII. Podatek VAT			
Lp.	Wyszczególnienie		Wartość [zł]
1	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży zwierząt oraz produktów rolnych		22 410
2	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność operacyjną		26 125
3	Saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (3 = 1 - 2)		-3 715
4	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży środków trwałych i inwestycji		0
5	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność inwestycyjną		0
6	Saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (6 = 4 - 5)		0
7	Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym		0
8	Skumulowane saldo podatku VAT (8 = 3 + 6 + 7)		-3 715

Przykład 6: wypełniona tabela XII dla gospodarstwa rozliczającego podatek VAT na zasadach ogólnych.

XII. Podatek VAT			
Lp.	Wyszczególnienie		Wartość [zł]
1	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży zwierząt oraz produktów rolnych		22 410
2	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność operacyjną		26 125
3	Saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (3 = 1 - 2)		-3 715
4	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży środków trwałych i inwestycji		0
5	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność inwestycyjną		0
6	Saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (6 = 4 - 5)		0
7	Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym		3 715
8	Skumulowane saldo podatku VAT (8 = 3 + 6 + 7)		0

XIII. Wartość i struktura kosztów produkcji

Tabela przedstawia strukturę rodzajową kosztów netto (bez VAT), poniesionych w roku obrachunkowym na działalność operacyjną, wyrażoną w złotych i w procentach.

XIII. Wartość i struktura kosztów produkcji (bez naliczonego podatku VAT)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Nasiona i sadzeniaki (1=2+3)	510	1,23
2	spoza gospodarstwa	0	0,00
3	z własnej produkcji	510	1,23
4	Nawozy	3 508	8,45
5	Środki ochrony roślin	6 734	16,23
6	Usługi weterynaryjne i leki	0	0,00
7	Pasze (7=8+11)	0	0,00
15	Pozostałe koszty bezpośrednie	0	0,00
16	Koszty bezpośrednie razem (16 = 1+ 4 +...+ 7 + 14 + 15)	10 752	25,91
17	Energia elektryczna	381	0,92
18	Opał	0	0,00
19	Paliwo napędowe	3 459	8,34
20	Remonty, konserwacje i przeglądy	321	0,77
21	Usługi	580	1,40
22	Ubezpieczenia (22=23+...+26)	706	1,70
27	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	560	1,35
28	Koszty ogólnogospodarcze razem (28 = 17+...+ 22 + 27)	6 007	14,48
29	Zużycie pośrednie razem (29 = 16 + 28)	16 759	40,38
30	Podatek rolny	1 147	2,76
34	Podatki razem (34 = 30 +...+ 33)	1 238	2,98
35	Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	0	0,00
42	Amortyzacja razem (42 = 35 +...+ 41)	21 802	52,54
43	Koszt pracy	1 600	3,86
44	Czynsze dzierżawne	100	0,24
45	Odsetki	0	0,00
46	Koszt czynników zewnętrznych razem (46 = 43 +...+ 45)	1 700	4,10
47	Ogółem koszty produkcji (47 = 29 + 34 + 42 + 46)	41 499	100,00

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Pozostałe pasze spoza gospodarstwa (Lp. 12)** - do tej pozycji zaliczamy również czynsz zapłacony za ziemię dodzierżawioną na mniej niż 1 rok, przeznaczoną na produkcję pasz dla inwentarza żywego, kody od „87-11-10” do „87-11-70”;
- **Pozostałe koszty bezpośrednie (Lp. 15)** - w wartości wykazanej w tym wierszu uwzględniono koszty stołowania i zamieszkiwania

agroturystów, wartość zużycia jaj wylęgowych własnych i obcych oraz koszty poniesione na zakup produkcji roślinnej w toku cyklu długiego, a także wartość produkcji roślinnej w toku cyklu długiego przekazanej nieodpłatnie do GR;

- **Pozostałe koszty ogólnogospodarcze (Lp. 27)** - w wartości w tym wierszu znajduje się również wartość raty czynnych rozliczeń międzyokresowych przypadającej do rozliczenia w danym roku obrachunkowym. Wyjątkiem są raty wynikające z obciążeń finansowych rozkładanych na wiele lat (kod „18-22-nn”), które są uwzględnione w wierszu Lp. 45 „Czynsze dzierżawne”;
- **Amortyzacja** dla danego środka trwałego jest obliczana w oparciu o jego wartość ze stanu na początek roku skorygowaną o wskaźnik zmian cen dla danej grupy środków trwałych (tzw. przeszacowanie).

Przykład 7:

<i>Budynek</i>	<i>Wartość bieżąca na początek roku</i>	<i>10 000 zł</i>
	<i>Przewidywana liczba lat użytkowania</i>	<i>8</i>
	<i>Wskaźnik zmiany cen</i>	<i>0,999</i>

$$\mathbf{Wartość\ amortyzacji} = (10\ 000\text{zł} * 0,999)/8 = 1248,75\ \text{zł}$$

Wartość bieżąca na koniec roku = wartość bieżąca na początek roku skorygowana o wskaźnik zmian cen - amortyzacja

$$\mathbf{Wartość\ bieżąca\ na\ koniec\ roku} = (10\ 000\text{zł} * 0,999) - 1248,75 = 8741,25\ \text{zł}$$

- **Koszt pracy (wiersz Lp. 44)** - obejmuje wydatki poniesione na opłacenie pracy najemnej, oszacowaną wartość pracy osób obcych pracujących nieodpłatnie w gospodarstwie oraz koszty stołowania i zamieszkiwania pracowników najemnych i osób pracujących nieodpłatnie. Wszystkie pozycje dotyczą tylko pracy w działalności operacyjnej.

UWAGI DODATKOWE:

- W Raporcie Indywidualnym nie są uwzględniane **wydatki związane z podatkiem od działań specjalnych** (kod 81-30-00);

XIV. Bilans²

Bilans przedstawia szczegółową strukturę aktywów i pasywów na początek i na koniec roku obrachunkowego. Dane strukturalne są wyrażone w złotych i w procentach. Wykazana w dwóch ostatnich kolumnach struktura procentowa aktywów oraz pasywów pozwala prześledzić udział poszczególnych pozycji bilansowych na dwa stany inwenturowe (analiza w pionie) oraz ich zmiany w trakcie analizowanego roku obrotowego (analiza w poziomie).

XIV. Bilans*

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na:		Struktura na:	
		początek roku	koniec roku	początek roku	koniec roku
		[zł]		[%]	
AKTYWA OGÓŁEM = Aktywa A + Aktywa B		3 619 856	3 772 451	100,00	100,00
A	Aktywa trwałe (A=A1+...+A4)	3 532 969	3 680 596	97,60	97,57
A1	Wartości niematerialne i prawne	88 118	88 119	2,43	2,34
A2	Rzeczowe aktywa trwałe (A2=A2.1+...+A2.3)	3 353 631	3 489 776	92,65	92,51
A2.1	Środki trwałe (A2.1=A.2.1.1+...+A2.1.9)	3 353 631	3 489 776	92,65	92,51
A2.1.1	Ziemia	550 000	800 000	15,19	21,21
A2.1.2	Budynki i budowle	1 533 182	1 486 410	42,35	39,40
A2.3	Zaliczki na środki trw. w budowie oraz wart. niemater. i prawne	0	0	0,00	0,00
A3	Długoterminowe aktywa finansowe	91 220	102 701	2,52	2,72
A4	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe (pomniejszone o raty do rozliczenia w ciągu 12 miesięcy)	0	0	0,00	0,00
B	Aktywa obrotowe (B=B1+...+B4)	86 887	91 855	2,40	2,43
B1	Zapasy (B1=B1.1+...+B1.6)	76 070	90 855	2,10	2,41
B1.1	Materiały - środki do produkcji (z zakupu, z daru) w magazynie	13 450	9 821	0,37	0,26
B1.2	Materiały - środki do produkcji (z zakupu, z daru) w polu**	831	1 137	0,02	0,03
B1.3	Zwierzęta - stado obrotowe	60 715	79 160	1,68	2,10
B1.4	Produkcja roślinna w toku cyklu długiego	0	0	0,00	0,00
B1.5	Produkty gotowe - własne (B1.5=B1.5.1+B1.5.2)	1 074	737	0,03	0,02
B1.5.1	Potencjalnie towarowe w magazynie	0	0	0,00	0,00
B1.5.2	Potencjalnie towarowe w polu**	1 074	737	0,03	0,02
B3	Krótkoterminowe aktywa finansowe (B3=B3.1+...+B3.4)	1 000	1 000	0,03	0,03
B3.1	Środki pieniężne na rachunkach bankowych	0	0	0,00	0,00
B3.2	Środki pieniężne w kasie (gotówka)	1 000	1 000	0,03	0,03
B3.3	Pozostałe środki pieniężne (weksle obce)	0	0	0,00	0,00
B3.4	Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0,00	0,00
B4	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (raty długoterminowych rozliczeń międzyokresowych do rozliczenia w ciągu 12 miesięcy)	0	0	0,00	0,00
PASYWA OGÓŁEM = Pasywa A + Pasywa B + Pasywa C		3 619 856	3 772 451	100,00	100,00
A	Kapitał własny = Aktywa ogółem - Zobowiązania razem - Przychody przyszłych okresów razem	2 271 013	2 501 209	62,74	66,30
B	Zobowiązania razem (B=B1+B2)	1 348 843	1 210 445	37,26	32,09
B1	Zobowiązania długoterminowe (B1=B1.1+B1.2)	981 324	818 455	27,11	21,70
B2.8	Raty zobowiązań długoterm. do spłaty w ciągu 12 miesięcy	30 775	45 227	0,85	1,20
C	Przychody przyszłych okresów razem (C=C1+C2)	0	60 800	0,00	1,61
C1	Przychody przyszłych okresów długoterminowe	0	56 747	0,00	1,50
C2	Raty przychodów przyszłych okresów do rozlicz. w ciągu 12 m.	0	4 053	0,00	0,11

* w bilansie ogólna suma aktywów jest zawsze równa ogólnej sumie pasywów.

** w polu = produkcja roślinna w toku cyklu krótkiego.

² Od 2010 roku w Raporcie Indywidualnym wartość ziemi na stanie początkowym i na stanie końcowym jest równa wartości zadeklarowanej przez rolnika.

Aktywa gospodarstwa rolnego to zasoby rzeczowe i finansowe zakupione, otrzymane nieodpłatnie, bądź wytworzone w przeszłości przez gospodarstwo. W bilansie uwzględnione są tylko aktywa będące w zarządzie gospodarstwa, czyli: będące jego własnością, na które gospodarstwo posiada prawo wieczystego użytkowania i te które mu się prawnie należą od partnerów rynkowych.

Pasywa gospodarstwa rolnego to źródła finansowania aktywów znajdujących się w zarządzie gospodarstwa. Wartość aktywów ogółem musi zawsze równać się wartości pasywów ogółem. Fundusze finansujące aktywa gospodarstwa podzielono na trzy grupy: kapitał własny, zobowiązania oraz przychody przyszłych okresów.

Duża szczegółowość zestawienia bilansowego, a zwłaszcza wyraźne rozdzielanie aktywów trwałych od aktywów obrotowych, a także podział zobowiązań na długoterminowe i krótkoterminowe pozwala na określenie różnych wskaźników bilansowych.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

AKTYWA

- **Aktywa trwałe (Aktywa – Lp. A)**, aktywa których przewidywany okres użytkowania, rozliczenia w koszty przekracza 1 rok. Zaliczamy tu: wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, długoterminowe aktywa finansowe oraz długoterminowe czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów (pomniejszone o raty przypadające do rozliczenia w roku bieżącym).
- **Aktywa obrotowe (Aktywa – Lp. B)**, aktywa które z zasady powinny być zużyte lub zrealizowane w ciągu jednego roku obrachunkowego. Zaliczamy tu: zapasy materiałów do produkcji i produktów w magazynie oraz w polu, należności, krótkoterminowe aktywa finansowe oraz raty długoterminowych czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów przypadające do włączenia w koszty w bieżącym roku obrachunkowym.
- **Środki trwałe w budowie** (jako przyszłe środki trwałe o okresie użytkowania dłuższym niż rok) zaliczone są do aktywów trwałych (Lp. A2.2). W pozycję tę wchodzi także niezakończone inwestycje w obcych środkach trwałych.
- **Zakończone ulepszenia w obcych środkach trwałych** traktowane są jak środki trwałe własne (Lp. A2.1.9).

- **Długookresowe rozliczenia kosztów** (np.: rekultywacja gleb, pasy ochronne, zakładanie łąk i pastwisk) nie są już środkami pieniężnymi (gdyż je wydatkowano), ale też nie weszły ani do kosztów ani do wartości aktywów takich jak nasadzenia trwałe czy ziemia i dlatego pokazano je w oddzielnych pozycjach: Lp. A4 (ta część która rozliczona będzie dopiero po 12 miesiącach) oraz Lp. B4 (ta część która rozliczona będzie w ciągu 12 miesięcy).

PASYWA

- **Kapitał własny (Pasywa – Lp. A)** to udział właściciela w finansowaniu posiadanych aktywów. Rachunkowo jest to różnica między wartością aktywów ogółem a kapitałem obcym (rozumianym jako suma wszystkich zobowiązań oraz przychodów przyszłych okresów).
- **Zobowiązania (Pasywa – Lp. B)** to fundusze obce pożyczone w bankach, innych instytucjach i u osób prywatnych, a także zobowiązania wobec dostawców różnych środków produkcji, urzędów, ubezpieczycieli itp. oraz zaliczki wpłacone rolnikowi na poczet sprzedaży produktów, bądź innych aktywów będących w posiadaniu gospodarstwa. Zobowiązania w bilansie podzielone są na dwie zasadnicze grupy: Lp. B1 - zobowiązania długoterminowe oraz Lp. B2 - zobowiązania krótkoterminowe (do spłaty bądź realizacji w ciągu 12 miesięcy).
- **Przychody przyszłych okresów (Pasywa – Lp. C)** to dotacje do inwestycji (kody z grupy „28-1*”). Z reguły są to duże kwoty a więc tylko część z ich wartości włączana jest do przychodów w następnym okresie obrachunkowym. Reszta przychodu przesuwana jest w czasie na kolejne lata. W zestawieniu bilansowym przychody przyszłych okresów (podobnie jak zobowiązania) podzielone zostały na: długoterminowe i do zaliczenia w przychód gospodarstwa w ciągu 12 miesięcy. Nowe i modernizowane środki trwałe amortyzuje się od następnego roku obrachunkowego, stąd także dotacje do inwestycji otrzymane w danym roku włączane są do przychodów od roku następnego.

XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą

Dane w tej tabeli ukazują faktyczną kwotę środków pieniężnych pobranych z gospodarstwa rolnego lub przekazanych do gospodarstwa rolnego przez rodzinę rolniczą. Obliczona kwota jest wynikiem zestawienia stanu środków pieniężnych gospodarstwa rolnego na początek i na koniec roku obrachunkowego oraz salda przepływu środków pieniężnych w trzech działaniach gospodarstwa rolnego (operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej). Kwota salda przepływu środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą jest niezbędna do obliczenia wielkości salda rachunku prywatnego.

XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Saldo środków pieniężnych na początek roku (w tym debet na rachunku bankowym)	115 000
2	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (VII.J)	53 690
3	Saldo środków pieniężnych na koniec roku (w tym debet na rachunku bankowym)	109 000
4	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) (4 = 1 + 2 - 3)	59 690

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Saldo środków pieniężnych** stanowi suma środków pieniężnych na rachunkach bankowych, w kasie (gotówka) oraz pozostałych środków pieniężnych (weksle obce) pomniejszona o debet na rachunkach bankowych;
- **Debet na rachunku bankowym** pomniejsza wartość stanu środków pieniężnych;

UWAGI DODATKOWE:

- **Ujemne saldo przekazania środków pieniężnych** oznacza, że działalność gospodarstwa rolnego była finansowana środkami pieniężnymi gospodarstwa domowego.

XVI. Saldo rachunku prywatnego

Tabela obrazuje strukturę transferów kapitału wyrażonych w złotych (składników pieniężnych i niepieniężnych) pomiędzy rodziną rolnika i gospodarstwem rolnym. Kwota salda rachunku prywatnego znajduje zastosowanie w rachunku kapitału własnego.

XVI. Saldo rachunku prywatnego

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) (XV.4)	59 690
2	Przekazania nieodpłatne produktów, usług i środków trwałych z gospodarstwa rolnego	1 949
3	Przekazania nieodpłatne materiałów, usług i środków trwałych do gospodarstwa rolnego	1 600
4	Koszty wspólne przypadające na działalność prywatną	1 889
5	Koszt pracy własnej na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego	230
6	Saldo rachunku prywatnego (6 = 1 + 2 - 3 + 4 - 5)	61 698

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- W wierszu „**Przekazania nieodpłatne ... z gospodarstwa rolnego**” (**Lp. 2**) uwzględnione są również:
  - Wydatki poniesione na towary i usługi rozliczone w ramach barteru, a przekazane do gospodarstwa domowego i działalności pozarolniczej (kod „95-99-99”);
  - Koszty stołowania i zamieszkiwania pracowników obcych zatrudnionych w działalności operacyjnej i inwestycyjnej gospodarstwa rolnego oraz koszty stołowania i zamieszkiwania agroturystów.

XVII. Rachunek kapitału własnego

Rachunek ten objaśnia powód zmiany wartości kapitału własnego w gospodarstwie rolnym w trakcie roku obrachunkowego.

XVII. Rachunek kapitału własnego

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Kapitał własny na początek roku (XIV.Pasywa A; SP) *	2 271 013
2	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (IX.14)	169 605
3	Saldo rachunku prywatnego (XVI.6)	151 169
4	Zyski lub straty na sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	0
8	Przeszacowanie ziemi	250 000
9	Przeszacowanie budynków i budowli	3 066
10	Przeszacowanie melioracji	34
11	Przeszacowanie maszyn i urządzeń technicznych	-16 761
12	Przeszacowanie środków transportu	-12 704
13	Przeszacowanie drzewostanu leśnego	0
14	Przeszacowanie sadów i plantacji wieloletnich	0
22	Zyski z tytułu umorzenia kredytów i zobowiązań	0
23	Kapitał własny na koniec roku (23 = 1 + 2 - 3 + (4 +...+ 16) - (17 +...+ 20) + 21 + 22) ***	2 501 209
24	Różnica wartości kapitału własnego między stanem końcowym i początkowym (24 = 23 - 1)	230 196

* Kapitał własny na SP w gospodarstwach kontynuujących prowadzenie rachunkowości rolnej po uwzględnieniu korekt w stosunku do SK roku poprze

** Zawiera także zwrot dotacji inwestycyjnych zaliczonych do dochodu w latach poprzednich.

*** XVII.23 = XIV.Pasywa A; SK.

Do najczęstszych powodów zwiększenia się wartości kapitału własnego w ciągu roku zalicza się:

- zrealizowany dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego;
- transfer kapitału z gospodarstwa domowego rolnika (ujemne saldo rachunku prywatnego);
- zyski na sprzedaży środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (WNIp);
- zyski z tytułu wzrostu wartości aktywów finansowych;
- zyski z tytułu umorzenia kredytów i zobowiązań.

Wartość kapitału własnego rośnie także na skutek: przeszacowania środków trwałych i WNIp wynikającego z inflacji, dodatniej różnicy między normatywną wyceną zakupionej ziemi nierolniczej i drzewostanu leśnego, a wartością ich zakupu oraz dodatniej różnicy między normatywną wyceną drzewostanu leśnego a zakończoną inwestycją.

Do najczęstszych powodów zmniejszenia się wartości kapitału własnego w ciągu roku zalicza się:

- ujemny dochód (strata) z działalności rodzinnego gospodarstwa rolnego;
- transfer kapitału z gospodarstwa rolnego do gospodarstwa domowego;
- straty na sprzedaży środków trwałych oraz WNIp;
- straty nadzwyczajne na majątku rzeczowym (trwałym i obrotowym) oraz straty na należnościach i aktywach finansowych.

Wartość kapitału własnego ulega zmniejszeniu także na skutek: przeszacowań środków trwałych i WNIp wynikających z deflacji (wzrostu wartości pieniądza), ujemnej różnicy między normatywną wyceną zakupionej ziemi nierolniczej i drzewostanu leśnego, a wartością ich zakupu oraz ujemnej różnicy między normatywną wyceną drzewostanu leśnego, a zakończoną inwestycją.

UWAGA:

Kapitał własny na koniec roku w Tabeli XIV (Bilans), Pasywa - Lp. A powinien być równy wartości wyliczonej w Tabeli XVII (Rachunek kapitału własnego), Lp. 23.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Wartość przeszacowania ziemi (wiersz Lp. 8)** uwzględnia zmianę wartości ziemi wynikającą ze zmian cen;
- **Wartość przeszacowania drzewostanu leśnego (wiersz Lp. 13)** wylicza się na podstawie różnicy ceny jednostkowej na stan końcowy

i ceny jednostkowej na stan początkowy dla tych drzewostanów, które znalazły się na stanie początkowym i nie podlegały żadnym zaszłościom w ciągu roku obrachunkowego. Wartość ta jest następnie skorygowana o wpływ przyrostu naturalnego;

- **Przeszacowanie zwierząt stada podstawowego (wiersz Lp. 15)** odzwierciedla różnicę wartości między stanem początkowym a końcowym zwierząt stada podstawowego, które przez cały rok przebywały w gospodarstwie.
- **Zyski lub straty na należnościach i aktywach finansowych (wiersz Lp. 21)** zawiera również wartość dotacji inwestycyjnych zwróconych w ciągu roku, a zaliczonych do dochodu w latach poprzednich.

XVIII. Analiza wskaźnikowa³

Tabela ta zawiera wskaźniki przydatne do analizy wyników ekonomicznych uzyskanych w roku obrachunkowym. Prezentowane są wskaźniki: płynności, zadłużenia, rentowności, produktywności i efektywności finansowej.

XVIII. Analiza wskaźnikowa gospodarstwa rolnego

A. Wskaźniki płynności i zadłużenia

Lp.	Nazwa wskaźnika	Formuła obliczeniowa wskaźnika	Wynik z:	
			początku roku	końca roku
Wskaźniki płynności				
1	Kapitał pracujący	$\frac{\text{kapitał własny} + \text{zobowiązania długoterminowe}}{\text{aktywa trwałe}}$	-280 632,00	-360 935,00
2	Wskaźnik płynności bieżącej (krotność)	$\frac{\text{aktywa obrotowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}}$	0,24	0,23
3	Wskaźnik płynności szybkiej (krotność)	$\frac{\text{aktywa obrotowe} - \text{zapasy}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}}$	0,03	0,00
Wskaźniki zadłużenia				
1	Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem (%)	$\frac{\text{zobowiązania ogółem}}{\text{aktywa ogółem}} \times 100$	37,26	32,09
2	Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego (%)	$\frac{\text{zobowiązania ogółem}}{\text{kapitał własny}} \times 100$	59,39	48,39

B. Wskaźniki rentowności, produktywności i efektywności finansowej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Formuła obliczeniowa wskaźnika	Wynik z:	
			roku obrachunkowego	
Wskaźniki rentowności				
1	Wskaźnik rentowności aktywów ogółem (%)	$\frac{\text{dochód z rodzinnego gosp. rolnego} + \text{odsetki} - \text{koszt pracy własnej}}{\text{średni stan aktywów ogółem}} \times 100$	3,48	
2	Wskaźnik rentowności kapitału własnego (%)	$\frac{\text{dochód z rodzinnego gosp. rolnego} - \text{koszt pracy własnej}}{\text{średni stan kapitału własnego}} \times 100$	3,75	
Wskaźniki produktywności i efektywności finansowej				
1	Wskaźnik produktywności aktywów (%)	$\frac{\text{wartość produkcji ogółem}}{\text{średni stan aktywów ogółem}} \times 100$	17,41	
2	Wskaźnik udziału dochodu z rodzinnego gosp. rolnego w wartości produkcji gospodarstwa (%)	$\frac{\text{dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego}}{\text{wartość produkcji ogółem}} \times 100$	26,36	

³ Goraj L., Smolik A. „Jak rozumieć zawartość RAPORTU INDYWIDUALNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO wersja 2011”.

Relacje i wskaźniki stosowane w ocenie sytuacji finansowej gospodarstwa rolnego

Związki między składnikami "rachunku wyników działalności operacyjnej" i składnikami "bilansu finansowego" mogą być wyrażane w formie relacji lub wskaźników procentowych. Parametry te i relacje zależą istotnie od metody wyceny zastosowanej przy sporządzaniu bilansu oraz w rachunku wyników.

Dobrze przeprowadzona analiza finansowa służy określeniu sytuacji ekonomiczno-finansowej gospodarstwa w zakresie: płynności, wypłacalności, rentowności i efektywności finansowej działalności gospodarstwa rolnego.

W praktyce istnieją dwa podstawowe standardy dokonywania analizy finansowej metodą wskaźnikową:

- **porównanie w obrębie jednego gospodarstwa**, które polega na porównaniu wcześniej uzyskanych wyników z bieżącymi oraz bieżących z wynikami planowanymi, a także na określaniu kierunków zmian w określonym horyzoncie czasowym (trendów). Dzięki takiej analizie kredytodawcy (wierzyciele) i zarządzający gospodarstwem mogą szybko i bez trudu zidentyfikować zasadniczy kierunek, w którym zmierza gospodarstwo;
- **porównanie wskaźników określonego gospodarstwa z parametrami standardowymi** opracowanymi na podstawie wyników grupy gospodarstw tego samego typu produkcyjnego.

Kryteria oceny finansowej gospodarstwa rolnego

Płynność określa zdolność gospodarstwa rolnego do wywiązania się z zobowiązań finansowych w należnym czasie ich uregulowania, bez zakłóceń w normalnym funkcjonowaniu gospodarstwa, a szczególnie bez obniżania potencjału wytwórczego.

Wypłacalność określa ilość pożyczonego z zewnątrz kapitału wprowadzonego do gospodarstwa w relacji do zainwestowanego kapitału własnego. Innymi słowy, miara wypłacalności wskazuje na zdolność gospodarstwa do zwrotu wszelkich zobowiązań w przypadku upłynnienia aktywów znajdujących się w zarządzie gospodarstwa.

Rentowność określa nadwyżkę ekonomiczną (dochód, zysk) odnoszącą się do posiadanych zasobów (pracy, zarządzania i kapitału), z których gospodarstwo

osiąga tę nadwyżkę. W analizie rentowności uwaga zwracana jest na relacje między nadwyżkami i zaangażowanymi zasobami gospodarstwa.

Produktywność i efektywność finansowa. **Produktywność** określa stopień skuteczności zastosowania pracy, zarządzania i kapitału. **Analiza efektywności** odnosi się do relacji między nakładami i produkcją.

Charakterystyka podstawowych wskaźników zawartych w Raporcie Indywidualnym Gospodarstwa Rolnego

Wskaźniki płynności (strukturalnej)

Płynność może być analizowana zarówno ze strukturalnego, jak i operacyjnego punktu widzenia. **Płynność strukturalna** odnosi się do miar bilansu i ukazuje relację między aktywami i zobowiązaniami. Częsty przypadek kłopotów związanych z płynnością powstaje, gdy należna kwota spłaty zadłużenia nie ma pokrycia w wartości aktywów gospodarstwa, które mogłyby być upłynnione (zamienione na pieniądze). **Płynność operacyjna** odnosi się natomiast do miar przepływu pieniędzy (saldo przepływu pieniędzy z działalności operacyjnej).

Do oceny płynności używane są różne miary.

Kapitał pracujący jest miarą finansową wykorzystywaną do oceny płynności finansowej przedsiębiorstwa. Jest on kapitałem finansującym tę część środków obrotowych, która nie zostaje pokryta zobowiązaniami bieżącymi.

Kapitał pracujący obrazuje ile aktywów obrotowych jest finansowanych kapitałem długoterminowym. W analizie finansowej za korzystne zjawisko przyjmuje się dodatnią wartość kapitału pracującego. Im wyższa jego wartość, tym bezpieczniejsze jest jednostka gospodarcza z punktu widzenia zachowania płynności (wypłacalności). Jednak zbyt wysoka wartość kapitału pracującego może świadczyć o nieefektywnym zarządzaniu przedsiębiorstwem, które wybierając bezpieczeństwo rezygnuje z możliwości rozszerzenia działalności z użyciem obcego kapitału.

Inną miarą płynności strukturalnej jest **wskaźnik płynności bieżącej**. Miara ta jest powszechnie używana dla wyrażenia związku między aktywami obrotowymi i zobowiązaniami krótkoterminowymi. Jest to wskaźnik relacji. Większa jego wartość oznacza wyższą płynność gospodarstwa. Wskaźnik bieżący wynoszący 1,5 – 2,0 lub więcej, jest pożądanym dla utrzymania płynności między innymi w przypadku zmiany cen produktów w trakcie nadchodzącego roku. Pożądana wartość relacji może być różna w różnych typach produkcyjnych gospodarstw.

Możliwe jest także utrzymywanie zbyt wysokiego wskaźnika bieżącego, jeśli celem gospodarstwa jest maksymalizacja rentowności. Dla przykładu gospodarstwo może rezygnować z wielkości bezwzględnych uzyskiwanego dochodu poprzez utrzymywanie wysokiego poziomu niskoprodukcyjnych aktywów bieżących np. w postaci pieniędzy na rachunku czy obligacji skarbowych aniżeli inwestować w wyżej produktywne aktywa trwałe czy też ponosić wysokie koszty długoterminowych zobowiązań.

Wielkość tego wskaźnika nie jest uzależniona od wielkości gospodarstwa z uwagi na fakt, że jest to miara relacji. Dzięki temu może on być stosowany do porównań różnej wielkości gospodarstw rolnych.

Kolejną miarą płynności jest **wskaźnik płynności szybkiej**. Wskaźnik ten mierzy natychmiastową zdolność gospodarstwa do spłaty zobowiązań krótkoterminowych. "Szybkimi" są aktywa, które są możliwe do łatwego upłynnienia: środki pieniężne, krótkoterminowe papiery wartościowe oraz krótkoterminowe należności. Wartość tego wskaźnika w normalnych warunkach powinna zawierać się w granicach 0,7-1,0. Dla absolutnego bezpieczeństwa, wskaźnik szybki powinien wynosić co najmniej 1,0. Jednakże z drugiej strony, jeśli znacząco przekracza on wartość 1,0, to może świadczyć o posiadaniu nadzbyt dużej ilości wolnych środków pieniężnych. Aktywa te "nie pracują", obniżają rentowność gospodarstwa. Z kolei, gdy wartość wskaźnika jest niższa niż 0,7, gospodarstwo może być niewypłacalne.

Te dwie miary płynności określane na podstawie bilansu nie odzwierciedlają w pełni zdolności gospodarstwa do regulowania zobowiązań finansowych. Z tego powodu powinny być one stosowane wspólnie z miarami zdolności obsługi zadłużenia.

Wskaźniki zadłużenia

W analizach porównawczych stosowane są miary relacji, określające stosunek wartości zobowiązań do wartości aktywów lub kapitału własnego.

Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem informuje jaką część wartości aktywów gospodarstwa rolnego stanowią jego zobowiązania. Miara ta jest sposobem wyrażenia ryzyka finansowego na jakie jest wystawione gospodarstwo rolne. Ma ona największe zastosowanie przy porównywaniu różnych gospodarstw. Wyższa relacja oznacza wyższe ryzyko finansowe. Za generalną zasadę przyjmuje się wartość wskaźnika wynoszącą 50%. Wyższa wartość

oznacza, że kredytodawcy mają więcej pieniędzy zaangażowanych w gospodarstwo aniżeli jego właściciel.

Drugą często stosowaną miarą wypłacalności jest **wskaźnik zadłużenia kapitału własnego**, określane również pojęciem dźwigni finansowej. Jeśli relacja ta jest niższa niż 100%, to oznacza, że kredytodawcy mają mniejszy wkład pieniędzy w majątek gospodarstwa niż właściciel i taki właśnie stan preferuje większość potencjalnych kredytodawców.

Dwie wymienione wyżej miary dostarczają równorzędnych informacji. Z tego powodu nie zawsze zachodzi potrzeba jednoczesnego posługiwania się oboma parametrami. Decyzja o wyborze konkretnego wskaźnika zależy w zasadzie tylko od osobistych preferencji i upodobań analityka. Z definicji bilansu wynika bowiem, że obie jego strony - pasywna i aktywna - muszą być sobie równe a to oznacza, że aktywa równe są kapitałowi własnemu i zobowiązaniom.

Wskaźniki rentowności

Jedną z miar rentowności jest **wskaźnik rentowności aktywów ogółem** gospodarstwa rolnego. Relacja ta określa stopę zwrotu z aktywów gospodarstwa rolnego i jest powszechnie używana do wyrażenia ogólnej rentowności gospodarstwa rolnego. Teoretycznie wskaźnik rentowności aktywów powinien być wyższy niż zapłacona średnia stopa odsetek od kapitału obcego. Jeśli jest on wyższy to świadczy, że uruchomiona została dźwignia wspomagająca działalność finansową gospodarstwa rolnego. Wskaźnik rentowności aktywów jest bardzo przydatny do porównań między różnymi gospodarstwami.

Kolejną miarą rentowności jest **wskaźnik rentowności kapitału własnego**. Wskaźnik ten określa stopę zwrotu z kapitału rolnika zaangażowanego w gospodarstwo rolne. Jest bardzo użytecznym porównaniem wskaźnika rentowności aktywów ze wskaźnikiem rentowności kapitału własnego. Jeśli ten drugi jest mniejszy to oznacza, że gospodarstwo płaci więcej odsetek od pożyczonych pieniędzy aniżeli uzyskuje w gospodarstwie. W tej sytuacji gospodarstwo ciągle może być rentowne, jednak traci pieniądze z tytułu pożyczania kapitału i w konsekwencji obniża swój potencjał.

Wysoki wskaźnik rentowności kapitału własnego może także wskazywać na relatywnie małą bazę kapitałową lub wysokie wsparcie gospodarstwa kapitałem z zewnątrz. Niski wskaźnik może z kolei wskazywać na bardziej konserwatywne

prowadzenie gospodarstwa, charakteryzujące się wysokim udziałem kapitału własnego.

Wskaźniki produktywności i efektywności finansowej

Wskaźnik produktywności aktywów określa jak efektywnie zostały wykorzystane aktywa gospodarstwa rolnego w procesie tworzenia produkcji. Wyższa wartość wskaźnika oznacza, że aktywa są bardziej efektywnie zastosowane do wytwarzania dochodu. Z kolei, gdy wartość jego jest niska to oznacza, że sposób wykorzystania aktywów powinien zostać przeanalizowany. Być może istnieje wówczas potrzeba i możliwość sprzedaży niektórych składników majątku (restrukturyzacja zasobów). W związku z tym podstawowym zadaniem stojącym przed producentami rolnymi jest usilne dążenie do bardziej pełnego wykorzystania aktywów i poszukiwanie bardziej ekonomicznych sposobów zarządzania aktywami. Oczywiście, standardowa wielkość tego wskaźnika jest uzależniona od typu gospodarstwa rolnego.

Wskaźnik udziału dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w wartości produkcji gospodarstwa oznacza wielkość nadwyżki ekonomicznej (mierzonej wartością dochodu) uzyskiwanej z jednostki wartości produkcji gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Standardowa wielkość tego parametru różni się znacznie między poszczególnymi typami gospodarstw rolnych i różnymi systemami produkcji. Wartość tego wskaźnika, nazywanego także marżą dochodu, bywa z reguły wyższa w gospodarstwach realizujących pracochłonne działalności np. warzywa, owoce miękkie, tytoń.